

Κοινωνικές Θεωρίες της Επιστημονικής Γνώσης (ΥΠ)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Τμήμα Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	431033	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνικές θεωρίες της επιστημονικής γνώσης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/SOC151/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με το πέρας του μαθήματος αναμένεται ότι οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Αντιληφθούν τον κοινωνικό χαρακτήρα της επιστήμης και της τεχνολογίας.
- Απαλλαγούν από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις περί επιστημονικής προόδου και από τον τεχνολογικό ντετερμινισμό.
- Αντιληφθούν την καθοριστική σημασία που παίζουν οι κοινωνικοί παράγοντες στην επιστημονική αλλαγή και στη μορφοποίηση επιστημονικών θεωριών και τεχνουργημάτων.
- Εκτιμήσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των διαφόρων κοινωνικών θεωριών της επιστημονικής γνώσης και την καταλληλότητα καθεμιάς από αυτές για τη μελέτη συγκεκριμένων κοινωνικών φαινομένων.
- Σχεδιάσουν και να εκτελέσουν κοινωνικές και ανθρωπολογικές έρευνες σε εργαστήρια και άλλους οργανισμούς παραγωγής επιστημονικής γνώσης.
- Αποτιμήσουν κριτικά τη σημασία του έμφυλου βλέμματος στην παραγωγής επιστημονικής γνώσης και τεχνολογίας.
- Παρακολουθήσουν τις κοινωνικές τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται σε μια επιστημονική διαμάχη για την νομιμοποίηση των επιστημονικών και μεθοδολογικών αντιλήψεων καθεμιάς από τις αντιμαχόμενες πλευρές.
- Κρίνουν τον ρόλο των ειδικών και να αναδείξουν το πλέγμα των κοινωνικών σχέσεων στο οποίο θεμελιώνεται η ειδημοσύνη τους.
- Πειραματιστούν με συμμετοχικές και συμπεριληπτικές διαδικασίες παραγωγής της επιστημονικής γνώσης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

.....

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άλλες...

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολοκότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η κοινή αντίληψη για την επιστήμη την τοποθετεί στο επίκεντρο των σημαντικότερων ιστορικών αφηγημάτων του δυτικού κόσμου. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, αν ένας θεσμός αντιπροσωπεύει με τον χαρακτηριστικότερο τρόπο το ιδεολόγημα της προόδου, αυτός είναι η επιστήμη. Υπό αυτή την έννοια, αν θέλουμε να καταλάβουμε πώς η ανθρωπότητα κατόρθωσε να φτάσει στο επίπεδο που βρίσκεται σήμερα, ο καλύτερος τρόπος είναι να ακολουθήσουμε το νήμα που ορίζει η πρόοδος της επιστήμης.

Ωστόσο, από τη δεκαετία του 1960 και μετά, η επιστήμη κατεβαίνει από το βάθρο της και ένα πλήθος ιστορικών, κοινωνιολόγων, φιλοσόφων, κοινωνικών ανθρωπολόγων κ.λπ. αρχίζουν να ανατέμνουν εκ νέου το επιστημονικό και τεχνολογικό φαινόμενο. Τώρα όχι ως πρωταγωνιστή και οδηγό της ιστορικής εξέλιξης, αλλά ως μέρος ενός πολύμορφου πλέγματος πολιτισμικών παραγόντων που συνδιαμορφώνουν και συνδιαμορφώνονται από το κοινωνικό γίγνεσθαι. Αν και τα τελευταία χρόνια το τοπίο έχει γίνει εξαιρετικά σύνθετο, το μάθημα προσπαθεί να εντοπίσει τους βασικούς άξονες αυτών των θεωρητικών εξελίξεων και να συζητήσει τις συνέπειές τους στην ιστοριογραφία και την κοινωνιολογία της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Οι επιμέρους θεματικές ενότητες του μαθήματος έχουν ως εξής:

- Thomas Kuhn και η αλλαγή του τοπίου στην ιστοριογραφία της επιστήμης
- Η αμφισβήτηση του λειτουργισμού στην κοινωνιολογία της επιστήμης
- Η Κοινωνιολογία της Επιστημονικής Γνώσης και το Ισχυρό Πρόγραμμα
- Η κοινωνική κατασκευή της επιστημονικής και τεχνολογικής πραγματικότητας
- Θεωρία δρώντος-δικτύου
- Η Ανθρωπολογία της Επιστημονικής Γνώσης και οι Σπουδές Εργαστηρίων
- Επιστημονική γνώση και κοινωνικές διακρίσεις
- Το φύλο της τεχνολογίας και οι τεχνολογίες του φύλου
- Φεμινιστικές γνωσιολογίες της επιστήμης
- Πώς λήγουν οι επιστημονικές διαμάχες; Πειθώ και νομιμοποίηση
- Experts vs. lay people
- Επιστημονική Γνώση από τα κάτω
- Παραγωγή γνώσης στον ψηφιακό χώρο

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Ανάπτυξη των θεμάτων στην τάξη και συζήτηση. Διαλέξεις ιστορικών, κοινωνιολόγων, ανθρωπολόγων που ειδικεύονται στα επιμέρους θέματα του μαθήματος. Προσομοίωση σεναρίων κοινωνικής έρευνας.
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση οπτικοακουστικών μέσων για τη διδασκαλία Προβολή σχετικών ταινιών και streaming από διαδικτυακές πλατφόρμες Χρήση των κινητών τηλεφώνων των φοιτητών και φοιτητριών για επιτόπια έρευνα και άντληση εξειδικευμένων πληροφοριών από τον Παγκόσμιο Ιστό. Χρήση της πλατφόρμας e-class για επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, καθώς και για την ανάρτηση συμπληρωματικού υλικού.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Διαλέξεις	24
	Προσομοιώσεις κοινωνικής έρευνας	15
	Μελέτη υποχρεωτικής βιβλιογραφίας	41
	Μελέτη συμπληρωματικού υλικού και εκπόνηση εργασιών	40
	Προετοιμασία για αξιολόγηση	30
	Σύνολο Μαθήματος	150
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Η διαδικασία αξιολόγησης γίνεται στην ελληνική γλώσσα με γραπτή εξέταση στο σύνολο της ύλης και έχει τη μορφή ερωτημάτων εκτεταμένης απάντησης. Κατά την εξέταση επιτρέπεται η χρήση βιβλίων και σημειώσεων. Επίσης, ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ των φοιτητών και των φοιτητριών για τη συλλογική επεξεργασία των ερωτημάτων. Η απάντηση στα ερωτήματα θεωρείται πλήρης όταν είναι πραγματολογικά ακριβής, ικανοποιητικά αιτιολογημένη και σαφώς διατυπωμένη.	
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Basalla, G. (1967). The Spread of Western Science: A three-stage model describes the introduction of modern science into any non-European nation. *Science*, 156, 611-622.

Chalmers, A. F. (1996). *Τι είναι αυτό που το λέμε Επιστήμη;*, μετάφραση Γ. Φουρτούνης, επιμέλεια Α. Μπαλτάς. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Feyerabend, P. (2002). *Αποχαιρετισμός στο λόγο*, μετάφραση Π. Μπουρλάκης. Αθήνα: Εκκρεμές.

Haraway, D. (1988). Situated knowledges: The science question in feminism and the privilege of partial perspective. *Feminist Studies* 14, 575-599.

Kuhn, T. S. (1987). *Η δομή των επιστημονικών επαναστάσεων*, εισαγωγή-επιμέλεια Β. Κάλφας, μετάφραση Γ. Γεωργακόπουλος, Β. Κάλφας. Θεσσαλονίκη: Σύγχρονα Θέματα.

Latour, B. (2015). *Science in action: How to follow scientists and engineers through society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Orlans, H. (1996). Edward Shils' beliefs about society and sociology. *Minerva*, 34, 23-37.

Patiniotis, M. (2013). Between the local and the global: History of science in the European periphery meets post-colonial studies. *Centaurus*, 55, 361–384.

Roberts, L. (2009). Situating science in global history: local exchanges and networks of circulation. *Itinerario*, 33, 9–30.

Sismondo, S. (2016). *Εισαγωγή στις Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας*, μετάφραση Βαρβάρα Σπυροπούλου, επιμέλεια Μανώλης Πατηνιώτης. Αθήνα: Liberal Books.

Woolgar, S. (2003). *Επιστήμη: Η ιδέα καθ' αυτήν*. Αθήνα: Κάτοπτρον.

Συλλογικό (2013). *Διαμορφώνοντας την τεχνολογία - Δομώντας την κοινωνία*, επιστημονική επιμέλεια και επίμετρο Μιχάλης Ασημακόπουλος. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ.